

Kirjaamisen harjoitus 1

Lue teksti *Aamutoimet*, ja mieti, miten kirjaisit Martasta selkeästi.

Mitkä asiat on tärkeää kirjata? Kirjoita kirjaamislauseet.

Case: Aamutoimet

Hoitaja menee aamulla klo 7.15 Martan huoneeseen. Martta on yleensä aamulla jo aikaisin hereillä. Hoitaja avaa oven, katsoo asukkaan huoneeseen ja sanoo ”Hyvää huomenta Martta”. Vastausta ei kuulu. Asukas nukkuu. Kuuluu kuorsausta. Hoitaja antaa asukkaan nukkua rauhassa.

Hoitaja menee asukkaan huoneeseen uudestaan tunnin päästä. Asukas on jo hereillä. Hoitaja kysyy Martalta, nukkuiko hän yöllä hyvin, kun hän nukkui nyt aamulla pidempään kuin yleensä. Martta sanoo, että hän ei saanut unta yöllä. Hän oli valvonut myöhään. Hän oli miettinyt asioita.

Hoitaja kysyy Martalta, jaksako tämä lähteä aamutoimille vessaan. Martta sanoo, että hän jaksaa lähteä, jos hoitaja vähän auttaa.

Martta nousee sängystä, ja hoitaja auttaa rollaattorin hänen eteensä. Martta kävelee vessaan hoitajan kanssa käyttäen rollaattoria. Vessassa tehdään pesuja ja vaihdetaan vaatteet. Paidan ja housujen pukemisessa Martta tarvitsee apua. Hampaat hän pesee itse. Hoitaja antaa hammastahnan ja harjan kaapista.

Martta juttelee paljon hoitajan kanssa aamutoimien aikana, hän vaikuttaa hyvän-tuuliselta. Hän odottaa jo aamupalaa. Yön aikana hänelle on tullut nälkä. Aamupalalla Martta syö ison lautasen puuroa, syö leivän, juo kahvia ja mehua.

Aamupalan jälkeen hän haluaa lähteä päiväsaliiin muiden asukkaiden kanssa.

Kirjaamisen harjoitus 2

Lue teksti *Iltatoimet* ja mieti, miten kirjaisit Pekasta selkeästi.

Mitkä asiat on tärkeää kirjata? Kirjoita kirjaamislauseet, max. 10 lausetta.

Case: Iltatoimet

Iltavuorossa kaksi hoitajaa menee yhdessä auttamaan/avustamaan Pekkaa iltatoimissa. Pekkaa avustetaan vuoteessa. Pekka ei enää pysty liikkumaan itse, hoitajan täytyy auttaa häntä. Pekka ei myöskään enää puhu mitään. Muistisairaus on edennyt jo pitkälle. Pekalla ei ole hampaita suussa, hän syö soseruokaa.

Hoitajat menevät huoneeseen ja tervehtivät Pekkaa sanomalla ”hyvää iltaa!” ja kertomalle Pekalle, että nyt tehdään iltatoimet, ja sen jälkeen on iltapala. Pekka ei vastaa mitään. Hän kuitenkin katsoo hoitajaa silmiin. Hoitajat laittavat sängyn ensin sopivalle korkeudelle. Yövaatteet ja pesutarvikkeet laitetaan valmiiksi lähelle sänkyä.

Toinen hoitaja aloittaa pyyhkimään kostealla pesulapulla kevyesti Pekan kasvoja. Toinen hoitaja kuivaa kasvoja pyyhkeellä kevyesti taputtelemalla. Pekan iho on kuiva. Kasvoin ja koko vartalolle levitetään päivittäin perusvoidetta. Pekan iho myös punoittaa herkästi. Hoitajat auttavat Pekalle yöpaidan päälle, ettei Pekalle tule kylmä kesken pesujen.

Hoitajat auttavat Pekalta housut pois ja alkavat vaihtaa inkontinenssisuojaa (vaippa). Pekan vatsa on toiminut, inkontinenssisuojassa on paljon ulostetta. Inkontinenssisuoja on myös märkä virtsasta. Hoitajat auttavat Pekan kyljelleen. Pekan selässä on punainen alue. Pekka äänтелеe kivuliaasti käntymistilanteessa. Hoitajat rauhoittelevat Pekkaa. Toinen hoitaja pesee intiimialueen ensin takapuolelta. Sitten hoitaja ottaa käsineet pois, käyttää käsidesiä ja vaihtaa uudet puhtaat hanskat käteen. Selän punaiselle alueelle laitetaan perusvoidetta.

Uusi inkontinenssisuoja laitetaan Pekalle kääntämällä Pekka lopuksi selälleen. Vielä varmistetaan, että intiimialue on puhdas ja inkontinenssisuoja on paikallaan.

Hoitajat auttavat Pekalle yöhousut ja villasukat jalkaan. Pekka autetaan hyvään ruokailuasentoon odottamaan iltapalaa. Pekka saa jäädä katsomaan televisiosta uutisia. Hoitaja tuo iltapalan huoneeseen. ...

Kirjaamisen harjoitus 3

Lue teksti *Toimintatuokio* ja mieti, miten kirjaisit Riitasta selkeästi.

Mitkä asiat on tärkeää kirjata? Kirjoita kirjaamislauseet.

Case: toimintatuokio

Riitta asuu palvelutalossa. Joka keskiviikko päivätoiminnan ohjaaja tulee pitämään asukkaille toimintatuokioita. Toimintatuokio voi esimerkiksi olla yhteislaulua, levyraatia, jumppaa tai keskustelua erilaisista aiheista. Tällä kertaa toimintatuokio on tuolijumppa, jossa tehdään erilaisia liikkeitä ohjatusti musiikin tahdissa.

Riitta haluaa osallistua jumppaan. Hoitaja saattaa Riitan päiväsalin, jossa on jo muitakin asukkaita. Riitta kävelee päiväsalin rollaattorin kanssa. Riitta haluaa pitää pienen tauon käytävällä ja istua hetkeksi tuolille. Riitta on ollut väsynyt viime aikoina, mutta jaksaa nyt lähteä muiden kanssa päiväsalin.

Jumppa alkaa, ja kaikki asukkaat istuvat tuolilla. Ohjaaja laittaa musiikin soimaan. Ensimmäinen kappale on Riitalle tuttu. Hän hymyilee ja on hyvällä tuulella.

Ensin nostellaan jalkoja, marssitaan paikallaan. Sitten otetaan kädet mukaan ja taputetaan rytmiä. Riitta jaksaa tehdä liikkeet hyvin. Hän seuraa tarkasti ohjaajan antamia ohjeita.

Sitten asukkaat saavat antaa ehdotuksia, minkä liikkeen haluavat seuraavaksi tehdä. Riitta ehdottaa, että nostetaan seuraavaksi käsiä ylös ja ravistellaan hartioita. Jumppahetki kestää puoli tuntia, sen jälkeen juodaan kahvit. Ohjaaja jää vielä kahvien ajaksi juttelemaan asukkaiden kanssa. Riitta sanoo, että haluaa lähteä kahvin jälkeen huoneeseen lepäämään. Hoitaja saattaa Riitan huoneeseen.

Kirjaamisen harjoitus 4

Lue teksti *Uusi asukas palvelutalossa*, ja mieti, miten kirjaisit Leilasta selkeästi.

Mitkä asiat on tärkeää kirjata? Kirjoita kirjaamislauseet.

Case: Uusi asukas palvelutalossa

Leila on 85-vuotias, ja hän on asunut tähän asti kotona yksin. Hänen luona on käynyt päivittäin kotihoito. Kotihoidon hoitajat ovat käyneet hänen luona kolme kertaa päivässä.

Leila on tarvinnut hoitajien apua päivittäisissä toiminnoissa, kuten peseytymisessä, pukeutumisessa ja ruokailussa. Hänellä on myös käytössä useita eri lääkkeitä, jotka hoitaja on käynyt antamassa. Leila ei muista itse ottaa lääkkeitä. Leilan muistisairaus on edennyt. Lisäksi hän on alkanut kaatua kotona eikä pääse itse ylös lattialta. Häntä huimaa usein. On arvioitu, että hänen ei ole enää turvallista olla kotona yksin.

Leila on saanut palvelutalosta paikan ja hän muuttaa sinne.

Kun uusi asukas muuttaa palvelutaloon, on tärkeää seurata häntä ja kirjata hoitajan tekemät havainnot hänen toimintakyvystä.

On Leilan ensimmäinen päivä palvelutalossa, ja sinä olet hoitajana iltavuorossa. Mitä havaintoja teet Leilasta, ja miten kirjaat?

Klo on 14.00, ja Leila saapuu palvelutaloon tyttären kanssa. Hoitaja menee heitä vastaan ja ohjaa heidät Leilan huoneeseen. He katsovat huonetta ja Leila kysyy: ”Kenen huone tämä on?” Tytär ja hoitaja muistuttavat, että tämä on Leilan huone. ”Kävimme tätä jo viime viikolla katsomassa.”

Nyt on myös päiväkahviaika, Leila ja tytär pääsevät päiväsalin kahville.

Leila on saanut käyttöön rollaattorin. Kotona hänellä ei ollut sitä. Leila yrittää kävellä rollaattorin kanssa päiväsalin, mutta hän sanoo, että ei tarvitse sitä ja laittaa rollaattorin pois. Tytär sanoo Leilalle, että hänen on hyvä käyttää rollaattoria kävelyn tukena, ettei hän kaadu. Hän muistuttaa samalla Leilaa kaatumisesta,

kun hän asui kotona. Nyt Leila horjahtaa vähän ja ottaa sitten rollaattorin uudelleen käyttöön tukemaan kävelyä. He saapuvat pöydän luo, ja hoitaja auttaa Leilaa istumaan pöytään. Leila meinaa ensin istua tuolin ohi. Hoitaja ohjaa tuolin Leilan taakse, ja sitten Leila pääsee istumaan.

Hoitaja kysyy, miten Leila haluaa juoda kahvin. Käyttääkö hän maitoa tai sokeria? Leila vastaa, että haluaa kahviin vähän maitoa, mutta ei sokeria. Pullaa Leila haluaa myös. Kahvin aikana Leila, tytär ja hoitaja keskustelevat asumisesta palvelutalossa. Leila on hieman surullinen, kun hän ymmärtää, että hänen pitää jäädä tänne yöksi. Hän haluaisi omaan kotiin. Tytär ja hoitaja lohduttavat Leilaa.

Kahvin jälkeen Leila ja tytär lähtevät takaisin huoneeseen. Leila yrittää nousta pöydästä seisomaan, se ei heti onnistu. Hoitaja auttaa vähän, ja hän pääsee nousemaan ylös. Hoitaja auttaa rollaattorin Leilan eteen. Leila kysyy: ”Kenen rollaattori tuo on, minä en tarvitse sitä.” Hoitaja ja tytär muistuttavat Leilaa taas rollaattorin käytöstä ja sanovat, että se on Leilan rollaattori. Leila sanoo: ”Ahaa, en meinaa muistaa.” ja ottaa rollaattorin taas eteensä. He kävelevät huoneeseen. Tytär laittaa huoneeseen verhot ja laittaa radion päälle. Leila on tyytyväinen. Hän kertoo, että haluaa kuunnella radiota joka päivä. He sisustavat vielä vähän huonetta.

Leila haluaa käydä vessassa. Hoitaja auttaa Leilaa. Hän saattaa Leilaa vessaan rollaattorin kanssa, auttaa Leilaa laskemaan housut alas ja istumaan wc-pöntölle. Leila meinaa istua wc-pöntön ohi. Onneksi wc:ssä on hyvät kahvat, joista Leila ottaa paljon tukea. Leila pyytää wc-paperia ja pyyhkii itse. Hoitaja ohjaa Leilaa pesemään kädet vessassa käynnin jälkeen.

Seuraavaksi on päivällisaika. Tytär ilmoittaa, että joutuu nyt lähtemään omaan kotiin. Leila hätäntyy vähän ja kysyy, eikö hän voi lähteä myös kotiin? Tytär muistuttaa, että tämä on nyt oma uusi koti. Leila ei meinaa hyväksyä ja muistaa asiaa, mutta rauhoittuu, kun tytär lupaa tulla käymään huomenna ja päivällisruokana oleva keitto ja karjalanpiirakka kuulostaa Leilan mielestä hyvältä. Tytär saattaa Leilan ruokapöytään ja lähtee sitten kotiin. Hoitaja kysyy Leilalta: ”Mitä haluaisit juoda ruoan kanssa?” Leila vastaa: ”Juon maitoa ja mehua.” Hoitaja varmistaa myös, kuinka ison annoksen keittoa Leila haluaa syödä. Leila kertoo, että ”nyt on iso nälkä, haluan ison annoksen keittoa.”

Keitto maistuu Leilalle hyvin. Hän syö lautasen tyhjäksi. Juominen on hieman vaikeaa, lasia on vaikea pitää kädessä. Hoitaja vaihtaa lasin muovimukiin, joka on kevyt ja siinä on kahva. Leilan on helpompi juoda molemmat mikit tyhjäksi.

Päivällisellä Leila juttelee muiden asukkaiden kanssa. Hän kysyy myös hoitajalta, kenelle ruoka maksetaan. Hoitaja selittää, että se on jo maksettu. Se kuuluu samaan hintaan kuin asuminen täällä. Leila ei meinaa ymmärtää asiaa. Hän ei myöskään muista, että hän jää palvelutaloon asumaan.

Päivällisen jälkeen Leila haluaa jäädä päiväsaliiin istumaan ja juttelemaan muiden asukkaiden kanssa. Päiväsalissa on tv, ja hän jää keskustelemaan muiden asukkaiden kanssa tv-ohjelmista.

Televisiota katsellessa aika menee nopeasti, ja seuraavaksi on aika lähteä iltatouille. Hoitaja kertoo Leilalle, että nyt voisimme lähteä omaan huoneeseen ja vaihtaa yö-vaatteet. Sen jälkeen on vielä iltapala. Leila sanoo, että hän alkaa olemaan jo aika väsynyt, mutta ihmettelee että eikö hän lähde nyt omaan kotiin nukkumaan. Hoitaja selittää Leilalle, että hänellä on täällä oma huone, johon voi jäädä yöksi. Leila rauhoittuu ja haluaa lähteä hoitajan mukaan huoneeseen. Rollaattori meinaa unohtua taas päiväsaliiin. Hoitaja auttaa rollaattorin Leilan eteen. He kävelevät yhdessä huoneeseen.

Hoitaja kertoo, että ”nyt mennään ensin vessaan.” Leila kävelee vessaan, ja hoitaja pyytää Leilaa ottamaan kaiteesta kiinni. Hoitaja kysyy, saako Leila laskettua housut alas. Leila pyytää siihen apua. Hoitaja laskee housut alas ja ohjaa Leilan istumaan pöntölle. Leilan vatsa toimii. Hän pyytää apua pyyhkimiseen. Hoitaja kertoo, että suihkutetaan ensin käsisuihkulla, ja sitten kuivataan. Hoitaja auttaa alape-suissa ja kuivaa sitten intiimialueen pesulapuilla. Seuraavaksi vaihdetaan yöpaita. Hoitaja kysyy Leilalta, saako tämä puettua itse paidan päälle. Leila kertoo, että tarvitsee siihen apua. Hoitaja antaa Leilalle yöpaidan ja auttaa paitaa Leilan päälle. Inkohousut (Pants) vaihdetaan yöksi. Housut olivat hieman märät. Leila nousee wc-pöntöltä ottamalla tukea kaiteista. Nouseminen ei ole helppoa. Hän tarvitsee siihen aikaa. Leila kävelee rollaattorin kanssa huoneen puolelle. Hän sanoo, että syö iltapalan mielellään omassa huoneessa. Hän on niin väsynyt.

Hoitaja kysyy, mitä iltapalaa Leila haluaa syödä. Tarjolla on jugurttia, ruisleipää tai vaaleaa leipää. Leila haluaa vain vaalean leivän, jonka päällä on juustoa ja juomaksi mehua. Hänellä ei ole iso nälkä. Iltapalan jälkeen Leila haluaa mennä nukkumaan. Hoitaja muistuttaa proteesien pesusta ja pois ottamisesta yön ajaksi. Leila sanoo, että ei halua ottaa hampaita pois yöksi. Hän haluaa pitää ne suussa. Hoitaja auttaa Leilaan sänkyyn. Tuolista nouseminen on hieman hidasta. Leila pääsee sänkyyn ja pääsee siirtymään tynnylle ottamalla nousutuesta kiinni. Hoitaja toivottaa Leilalle hyvää yötä. Leila on rauhallinen ja käy nukkumaan.

Esimerkki kirjauksesta: Aamutoimet, harjoitus 1

Asukas/Martta nukkui aamulla pidempään kuin tavallisesti. Aamutoimille lähdetty myöhemmin. Kertoi, että valvoi yöllä, kun mielti asioita.

Asukas käveli vessaan rollaattorin kanssa. Avustettu/autettu aamupesuisissa ja vaatteiden vaihtamisessa /pukeutumisessa /Hoitaja auttoi aamupesuisissa ja vaatteiden vaihtamisessa.

Hampaat pesi itse, kun hoitaja vähän auttoi.

Jutteli hoitajan kanssa paljon aamutoimien aikana. Asukas vaikutti hyväntuuliselta. Aamupala maistui hyvin. Halusi lähteä päiväsaliin muiden asukkaiden kanssa.

Esimerkki kirjauksesta: Iltatoimet, harjoitus 2

Asukasta/Pekkaa avustettu iltatoimissa. Asukas ottanut katsekontaktia hoitajaan katsomalla silmiin hoitotoimien aikana. Iho on kuiva, pesun jälkeen laitettu/levitetty perusvoidetta kasvoille ja vartalolle. Selässä punoittava alue. Rasvattu perusvoiteella. Vatsa toiminut inkontinenssisuojaan (vaippaan), joka myös märkä. Kääntämistilanteessa kivuliaan oloinen. /Äännellyt kivuliaasti. Katsellut televisiota huoneessaan iltapalan aikana. Iltapalarahka maistui osittain, Nutridrink-juoman joi kokonaan.

Esimerkki kirjauksesta: Toimintatuokio, harjoitus 3

Asukas/Riitta halusi/jaksoi osallistua jumppaan. Piti kävelyssä vähän taukoa. Virkeän oloinen ja hyvällä tuulella jumpan aikana. Teki liikkeet hyvin ja seurasi ohjeita. Ehdotti omaa jumppaliikettä. Päiväkahvin jälkeen halusi lähteä huoneeseen lepäämään.

Esimerkki kirjauksesta: Uusi asukas palvelutalossa, harjoitus 4

Asukas saapunut palvelutaloon tyttären kanssa. Keskustellut muiden asukkaiden kanssa päiväsalissa ja katsonut televisiota. Tytär sisustanut huonetta ja tuonut Leilalle radion. Kuunteli tyytyväisenä radiota. Asukas kertoo, että haluaa kuunnella radiota joka päivä. Oma huonetta ei aina muista, eikä muuttoa palvelutaloon. Halusi lähteä kotiin. Hieman ahdistunut, kun tytär oli lähdössä. Rauhoittui kuitenkin, kun hoitaja ja tytär keskusteli hänen kanssaan. Nyt palvelutalossa rollaattori käytössä. Aina ei muista ottaa rollaattoria mukaan. Tarvitsee muistuttelua. Asukas kertoo myös, että ei sitä tarvitse. Horjahtanut ilman rollaattoria käytävällä. Asukas tarvitsee apua tuolille ja wc-pöntölle siirtymisessä, sekä ylös nousemisessa. Tarvitsee aikaa ylös nousemiseen ja ottaa kaiteista tukea. Päivällinen maistui hyvin. Joi kaksi mukillista juomaa. Maitoa sekä mehua. Lasista oli vaikea juoda. Lasi vaihdettu kahvilliseen muovimukiin. Asukas tarvitsee apua vessassa, sekä vaatteiden vaihtamisessa. Kertoo myös itse että tarvitsee apua. Asukkaalla käytössä inkohousut. Olivat illalla hieman/vähän märät. Vatsa toiminut illalla pönttöön. Iltapalan halusi syödä huoneessaan. Kertoi että on väsynyt. Söi hyvin vähän. Hammasproteesit käytössä. Ei halunnut ottaa niitä yöksi pois suusta, eikä pestä niitä. Sänkyyn pääsi hoitajan avustamana ja ottamalla tukea nousutuesta. Kävi rauhallisesti nukkumaan.